

ВІДГУК
офіційного опонента доктора економічних наук, професора
Штангрета Андрія Михайловича
на дисертаційну роботу Котельбана Сергія Васильовича
на тему: «Механізм державного регулювання інноваційного розвитку
економіки України в глобалізаційних умовах», подану до захисту на здобуття
ступеня доктора філософії
в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами

За сучасних умов основним вектором економічного розвитку національної економіки є інноваційний, оскільки саме інноваційна складова є базовою при визначенні конкурентоспроможності країни на світовому ринку наукомістких технологій. Необхідність розв'язання проблем, які виникають у зв'язку з загрозою глобальної екологічної кризи, спричиняє активізацію інноваційної діяльності у напрямі впровадження у виробництво новітніх екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсоощадних технологій, реалізація яких дозволяє прискорити науково-технічний прогрес, забезпечити ресурсну та економічну незалежність країни, створити комфортні та безпечні умови для життя та здоров'я населення.

Становлення ринкових відносин в Україні, що відбувається після тривалого стану ремісії всесвітньої економіки у зв'язку з світовою фінансовою кризою, повинне відбуватися в межах суспільного розвитку, у якому пріоритети науково-технічного прогресу та норм, що регулюють мотивацію та інноваційну діяльність учасників інноваційного процесу, стають необхідною альтернативою успішного економічного розвитку. Тому нагальним питанням постає переосмислення ролі держави як каталізатора активізації інноваційних процесів у країні.

Основні питання, які досліджувалися за наведеною темою та відображені у роботі, повністю відповідають її меті й завданням щодо подальшого обґрунтування теоретичних засад формування й функціонування механізму державного

регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах. Зазначене дозволяє стверджувати, що мету дослідження досягнуто, а завдання вирішені у повному обсязі.

Дисертація є складовою комплексних наукових досліджень держбюджетної теми кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича «Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки» (номер державної реєстрації 0116U001672).

Дисертація Котельбана Сергія Васильовича являє собою певний крок у формування й функціонування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах, а відтак є актуальною і має суттєве наукове значення.

Аналіз результатів, що винесені на захист. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна

Розглянуті в роботі питання викладені в логічній послідовності та достатньо обґрунтовані. Висновки є логічним завершенням проведених автором досліджень та формулюють їх результати. Приведені в роботі рекомендації, засновані на здобутках дисертанта, представляють інтерес як для науки, так і для практики. Вірогідність результатів дисертаційної роботи підтверджено відповідною апробацією на науково-практичних конференціях, а також знайшли широке впровадження на різних рівнях управління.

В цілому, аналіз дисертаційної роботи та опублікованих праць Котельбана Сергія Васильовича дозволяє зробити висновки про достатній ступінь обґрунтованості та наукову достовірність отриманих результатів.

Для науково-теоретичних і методичних основ проведення дослідження автором були використані такі методи: монографічний, системного аналізу, табличний, спостереження та узагальнення, SWOT-аналізу, аналізу структурних зрушень, рейтингу, порівняльного та графічного аналізу, абстрактно-логічний, аналізу ієрархій.

Структура дисертаційної роботи обумовлена її метою і являє собою цілісний комплекс послідовних розробок теоретичних положень, методичних і організаційних підходів щодо розробки механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи полягає у системному вирішенні важливого науково-прикладного завдання – поглиблення теоретичних засад формування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах та розробка практичних рекомендацій щодо його вдосконалення.

Зміст дисертації послідовно розкриває обрану тему.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади формування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки в глобалізаційних умовах» розглянуто сутність та передумови формування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки, досліджено теоретико-методологічні основи формування та функціонування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки з врахування глобалізаційних умов, з'ясовано особливості застосування методів для регулювання інноваційного розвитку економіки в глобалізаційних умовах.

У другому розділі «Оцінка механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах» відображено результати проведеного аналізу інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах як результату функціонування механізму державного регулювання, виявлено та охарактеризовано сутність основних проблем та недоліків сучасного механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки, здійснено оцінку інноваційного розвитку економіки України в у контексті зарубіжного досвіду функціонування організаційних механізмів державного регулювання інноваційного розвитку національних економік.

У третьому розділі «Напрями вдосконалення механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах» сформовано теоретичні основи розвитку нормативно-правового поля як складової механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах, розглянуто умови розбудови інноваційної мережі України як ланки-стимулятора функціонування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України, запропоновано варіанти Поліпшення функціонування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах.

Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів

Наукова новизна результатів дослідження, одержаних автором, полягає у системному вирішенні важливого науково-прикладного завдання – поглиблення теоретичних засад формування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах та розробка практичних рекомендацій щодо його вдосконалення.

Серед найбільш значущих наукових результатів слід виділити:

удосконалено:

– ряд понять і термінів, пов'язаних з темою дослідження, зокрема, уточнено зміст понять «механізм державного регулювання інноваційного розвитку економіки», «інноваційний розвиток економіки» та ін.

– напрями розвитку нормативно-правового поля як складової МДРІРЕ України; при цьому, пропонується враховувати складну структуру нормативно-правового поля і відносно розвинені зв'язки його ланок з аналогічними ланками інших країн; рекомендовано сконцентрувати особливу увагу на таких напрямках розвитку нормативно-правового поля: розвиток і регулювання національного та міжнародного трансферу технологій; стимулювання залучення приватних інвестицій в інноваційну сферу; формування ефективної системи обміну технологіями на міжнародному ринку; системне узгодження вітчизняних правових норм із стандартами і нормами міжнародного права;

набули подальшого розвитку:

– методи регулювання інноваційного розвитку економіки в глобалізаційних умовах, які вирізняються від існуючих використання методів, пропозиціями стосовно урахування специфіки самого об'єкту впливу, специфіки середовища розвитку економіки країни та глобального економічного простору. Доведено, що при цьому стрижневою основою застосування методів регулювання інноваційного розвитку економіки України є посилення ролі недержавних інститутів та первинності дії методів непрямого впливу – стимулювання;

– підходи до якісного та конструктивного оцінювання дієвості механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки в глобалізаційних умовах шляхом застосування математичного інструментарію обчислення індексів структурних змін і відмінностей у показниках, що характеризують результати

інноваційної діяльності в Україні у розрізі регіонів, видів економічної діяльності;

– концептуальні положення стосовно розбудови інноваційної мережі в Україні, які структуруються відповідно до структури інноваційної мережі, з одного боку, і узагальнюються відповідно до принципів її розбудови, з другого боку. При цьому, функціонування інноваційної мережі повинно базуватися на спеціальній програмній платформі, доступ до якої в учасників мережі повинен бути цілодобовим та з різних мобільних пристроїв.

Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій.

Основні наукові положення дисертації, результати досліджень, практичні рекомендації знайшли повне відображення у 14 опублікованих наукових працях здобувача, серед яких 6 статей у фахових виданнях України, 1 – у міжнародних виданнях, 7 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій.

Результати досліджень пройшли достатню апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня.

Теоретичне та практичне значення одержаних автором наукових результатів.

Узагальнення та розвиток теоретико-методологічних положень та практичних рекомендацій щодо створення механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах дають право зробити висновок про важливе наукове значення дисертаційної роботи. Результати дослідження, які становлять його новизну, доведено до конкретних методичних і практичних рекомендацій.

Отримані результати роботи можуть бути застосовані в практичній діяльності на різних рівнях управління та в навчальному процесі під час підготовки фахівців економічного напрямку. Зокрема, пропозиції Котельбана Сергія Васильовича, доведені до рівня конкретних пропозицій і методичних розробок та апробовані й прийняті до впровадження в діяльності Конятинської ОТГ довідка № 778 від 26.12.2018 р.(додаток 31) , АТ “Державний ощадний банк України” довідка № 5769 від 23.12.2019 р.

Стиль та мова викладення результатів дослідження

Дисертаційна робота характеризується науковим стилем викладання. Розділи та підрозділи дисертації представлено у логічному зв'язку і послідовності. Викладені результати достатньо повно обґрунтовано та аргументовано. Зміст дисертації відповідає спеціальності 051 «Економіка».

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Незважаючи на загальну високу оцінку, робота не позбавлена окремих недоліків. Серед них:

1. У підрозділі 1.1. здобувач розглядає сутність та передумови формування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки. На нашу точку зору, в контексті розгляду інновацій і циклічності розвитку економіки у різних теоретичних обґрунтуваннях (с. 33-35, табл. 1.1), доцільно було приділити увагу й формуванню технологічних укладів.

2. На рис. 1.3 (с. 38) представлено механізм державного регулювання інноваційного розвитку економіки. В загальному погоджуючись із авторським підходом, вважаємо, що в графічному вигляді доцільно було, у відповідності до загально прийнятого тлумачення терміну «механізм», зазначити суб'єкти та об'єкти, зв'язки, тобто конкретизувати не лише інструменти, але й загальну структуру та визначити місце й довести життєздатність в умовах національної економіки.

3. У підрозділі 1.2 автор значну увагу приділив розгляду сучасної ролі транснаціональних корпорацій. Поруч з цим, не було конкретизовано вплив зазначених структур на інтенсивність інноваційного розвитку країн-реципієнтів.

4. У підрозділі 2.1, здобувач, використовуючи матеріали Державної служби статистики, характеризує інноваційний розвиток економіки України. Вважаємо, що для об'єктивності зроблених висновків (с. 115) щодо неефективного регулювання з боку держави доцільно було застосувати і метод експертного опитування із обов'язковим залученням в якості експертів менеджерів інноваційно активних промислових підприємств.

5. У підрозділі 3.1 здобувач визначає основні напрями, які повинні забезпечити дієвість механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки (с. 181-183). Вважаємо, що отримані результати доцільно було подати у

виглядів алгоритму із визначенням часових горизонтів, що забезпечило б необхідний рівень конкретизації.

6. У підрозділі 3.3 автором розглядаються етапи формування та поліпшення механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки. Потребують додаткового пояснення отримані результати за етапом «діагностика функціонування діючого механізму», які доцільно було представити у вигляді окремої моделі.

7. На рис. 3.7. здобувач розглядає ієрархію оцінки можливостей реалізації бажаного сценарію. На нашу точку зору потребують уточнення основні орієнтири інноваційного розвитку із врахуванням сучасних тенденцій в інноваційній активності країн-лідерів економічного розвитку.

Однак, висловлені зауваження не применшують цінності дисертаційної роботи, не мають принципового характеру, тому не знижують теоретичну і практичну цінність дисертації Котельбана С. В. та не впливають на її достатньо високу оцінку.

Відповідність роботи встановленим вимогам до кандидатських дисертацій

Дисертація Котельбана С.В. на тему: «Механізм державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах» виконана на високому науковому рівні, є закінченою науково-дослідною роботою, містить нові підходи щодо формування механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах, в якій отримані науково обґрунтовані результати, що мають теоретичне та практичне значення.

Надруковані статті відображають основні положення виконаного дослідження. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті ідеї та положення, що отримані особисто автором. Основні результати дослідження апробовано і схвалено на науково-практичних конференціях різного рівня та впроваджено на різних рівнях управління.

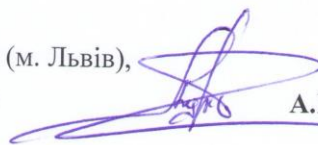
В дисертаційній роботі автором не порушуються принципи академічної доброчесності.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, можна стверджувати, що дисертаційна

робота Котельбана Сергія Васильовича на тему: «Механізм державного регулювання інноваційного розвитку економіки України в глобалізаційних умовах» за своїм змістом відповідає спеціальності 051 «Економіка», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, та пп. 9-12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167, а сам автор **Котельбан Сергій Васильович** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань **05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».**

Офіційний опонент:

завідувача кафедри фінансово-економічної
безпеки, обліку та оподаткування
Української академії друкарства
Міністерства освіти і науки України (м. Львів),
доктор економічних наук, професор

А.М. Штангрет

Підпис завідувача кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і оподаткування Української академії друкарства, д.е.н., проф. А.М. Штангрета засвідчую:

Вчений секретар

Української академії друкарства
к.т.н., доцент

З.М. Сельменська